

Jonne Arjoranta ja Johannes Koski

Jonne Arjoranta, FT, digitaalinen kulttuuri, Jyväskylän yliopisto
Johannes Koski, FM, digitaalinen kulttuuri, Turun yliopisto

PEPE-SAMMAKKO KIASMASSA

Leikki, trollaaminen ja #ALONE-TOGETHER-taidetoksen affektiivisuus

#ALONETOGETHER oli yleisön osallistumiseen perustuva taideteos Kiasmassa keväällä 2017. Siihen kohdistui toistuvaa trollausta, joka kumpusi taiteilijoiden aiemmasta poliittisesta toiminnasta ja siitä virinneistä keskusteluista internetin kuvalaudoilla. Analysoimme teoksen ympärillä tapahtunutta trollausta ja osoitamme, miten se on yhdistelmä affekteja, leikkiä ja poliittista toimintaa.

Johdanto

Vuoden 2017 huhtikuussa nykytaiteen museo Kiasman ARS17-näyttelyssä avautui taiteilijakollektiivi LaBeouf, Rönkkö & Turnerin teos #ALONE-TOGETHER. Galleriatilaan tuotiin hirsimökki, jonka sisällä museovieraat saivat videoyhteyden välityksellä käydä keskustelua teoksen taiteilijoiden kanssa. Kuukauden mittaisen vuorovaikutteisen performanssivaiheen jälkeen videoyhteys korvattiin tallenteella keskusteluista. Teos keräsi nopeasti ympärilleen taiteilijoiden kanssa paljon aikaa viettävien museokävijöiden yhteisön, joka pysyi aktiivisena aivan performanssin viime metreille saakka (Lehmusvesi 2017b; Hirvensalo 2017).

#ALONETOGETHER herätti myös toisenlaista huomiota. Sen toisena aukiolopäivänä 13.4.2017 mökin luo saapui henkilö sammakkonaamari päässään, tarkoituksenaan mitä ilmeisimmin sekä osallistua teokseen että häiritä sitä. Museovalvoja poisti naamaripäisen henkilön paikalta, ja tämän välikohtauksen jälkeen teoksen ulkopuolella päivysti vartija koko kuukauden mittaisen performanssin ajan. Sammakkonaamariin pukeutuneen häirikön lisäksi teos veti puoleensa nuoria, jotka esittelivät Donald Trumpin kannatustuotteita ja monenlaisia nettimeemejä taiteilijoita ärsyttääkseen.

Tässä artikkelissa pureudumme #ALONETOGETHER-teoksen ympärillä tapahtuneeseen liikehdintään, jossa taiteilijoiden "metamodernistinen" (ks. Turner 2011; Miller 2017, 113) pyrkimys tuottaa tunteellisesti vaikuttavia ja merkityksellisiksi koettuja hetkiä kohtasi trollien nihilistisen ja ilkikurisen häirinnän. Oudolta vaikuttava tilanne näyttäytyy ymmärrettävämpänä – jopa odotettavana – kun sen asettaa laajempaan poliittiseen ja kulttuuriseen

kontekstiin. Avaamme teoksen ja sen häirinnän taustoja käsittelemällä internetin kuvalautakulttuuria, politisoituja meemejä sekä leikkiä taiteessa ja taiteen kanssa. Esitämme, että teoksessa kohtasivat nykytaiteen tekemisen ja esittämisen käytännöt, leikillinen osallistuminen teokseen niin vilpittömästi kuin trollatenkin sekä näiden toimien tunnepitoiset tiivistymät taiteilijoiden, trollien ja museokävijöiden kokemuksissa. Emme käsittele laajasti trollaamisen poliittisuutta (ks. esim. Burroughs, 2012; Holmes 2013), vaan keskitymme sen sijaan leikillisyyteen. Ymmärrämme kuitenkin trollaamisen potentiaalisesti poliittisena toimintana ja tapana kyseenalaistaa vallitsevia itsestäänselvyyksiä ja valtarakenteita. Poliittisuus ei siis tässä artikkelissa liity suoraan poliittisiin instituutioihin vaan tapoihin ilmaista erimielisyyttä.

Lähestymme teoksen ja sen vastaanoton herättämiä tunteita kehollisina ja sosiaalisina prosesseina, jotka luovat ja seuraavat vaikuttamisen ja vaikutetuksi tulemisen rajapintoja. Tässä hyödynnämme Sara Ahmedin affektikäsitystä, jossa tunteet, tuntemukset ja affektit katsotaan teoriassa henkilökohtaisiksi ja eriteltäviksi, mutta käytännössä toisiinsa erottamattomasti kietoutuneiksi (Ahmed 2014, 25, 40, 210) ja kulttuurisiin rakenteisiin sekä toimintoihin sidotuiksi (ibid., 10). Näin ollen käsittelemme affekteja, tunteita ja tuntemuksia osana tarkastelemamme ilmiön laajempaa affektiivista ja kulttuurista kokonaisuutta – tai ainakin omaa luentaamme siitä. Niin ikään Ahmedin lähestymistapaa mukaillen luemme aineistomme tekstejä niiden keräämien, toisintamien ja tuottamien affektien tiivistymänä (ibid., 12), joiden kautta teos voidaan nähdä eräänlaisena tunteellisesti tahmeana (Ahmed 2014, 11, 18, 89) paikkana, johon tarrautui positiivista ja antagonistista affektiivista latausta, ja jonka äärelle kerääntyttiin verkossa ja museotilassa ennen kaikkea vahvojen tunnelatausten toivossa. Ensisijainen tutkimusmetodimme on aineistomme affekteihin keskittyvä lähiluku, mutta pyrimme myös tekemään tarkastelemaamme ilmiötä ymmärrettävämmäksi kontekstualisoimalla sitä verkkokulttuurin avulla.

Aineisto

Käytämme ensisijaisena aineistona 4chan- ja Ylilauta-kuvalautojen keskustelua taideteoksesta ja sen häirinnästä. Aineisto kerättiin 19.–20.4.2017 (teoksen vuorovaikutteisen osion aikana) ja 17.10.2017 (vuorovaikutteisen osion loputtua) Ylilaudan Satunnainen, Aihe Vapaa ja Yhteiskunta -osioista ja 4chanin Politically Incorrect -osioista. Aineisto kerättiin tekemällä taideteokseen liittyviä sanahakuja kuvalautoille, käyttäen sanoja ”kiasma”, ”alonetgether”, ”shia” ja ”labeouf”. Haku tehtiin käyttäen sivustoihin kohdennettua (site:url) ulkoista hakua Googlen hakukoneella, koska sivustot eivät itse tarjoa hakutoimintaa. Googlen haku perustuu sivustojen säännölliseen indeksointiin, joten on mahdollista, että hakujen ulkopuolelle jäi indeksoimattomia tai poistettuja viestiketjuja.

Viestiketjuja on yhteensä 20, mutta keskustelu keskittyy muutaman keskeisen ketjun ympärille. Esimerkiksi suosittu ketju ”> fuck yea [linkki Kiasman sivuille]” (Ylilauta 65524176) sisältää 4736 vastausta, kun taas ketju ”Shia lebaufin hirsi mökki” (Ylilauta 65142431) sai 2 vastausta. Viestien pituus vaihtelee yhdestä sanasta usean kappaleen kirjoituksiin. Tyypillinen viesti sisältää yhden lauseen ja noin puolissa viesteistä on lisäksi yksi kuva, joka yleensä liittyy jotenkin tekstin sisältöön. Tyypillisiä kuvia ovat laudalla usein käytetyt meemikuvat, kuten kuvat Pepe-sammakosta (ks. selitys Pepen roolista lautakulttuurissa alemmalla). Analyysimme eteni keräämämme aineiston lähi-

lukuna, jossa kiinnitimme erityistä huomiota toisaalta affekteihin ja toisaalta keskustelijoiden toimilleen tai näkemyksilleen antamiin perusteluihin.

Tukeudumme myös teokseen liittyvään laajempaan uutisointiin ja haastattelumateriaaleihin. Näin pyrimme pääsemään kiinni sekä trollaukseen läheltä osallistuneiden verkkokeskustelijoiden että laajemmin teoksesta parissa aikaa viettäneiden museokävijöiden kokemuksiin. Lisäksi osallistuimme teoksen vuorovaikutteiseen vaiheeseen vierailamalla teoksen luona ja keskustelemalla taiteilijoiden kanssa.

Kuvalautojen tekniset ja kulttuuriset erityispiirteet asettavat aineistollemme jonkin verran rajoitteita. Kuvalautojen keskustelijat ovat anonyymeja, joten emme tiedä keskustelijoiden tarkkaa määrää saati tarkempia taustatietoja. Olemme ottaneet analyysissamme huomioon käyttäjien anonymiteetin ja pyrkineet tasapainottamaan tätä muun muassa kuvalautojen ylläpitäjien tarjoamalla viitteellisillä käyttäjätiedoilla (Chan 2018; Ylilauta 2018) sekä verkko- ja kuvalautakulttuurisella taustoituksella (esim. Wilson & al. 2013). Olemme katsoneet soveliaaksi viitata aineistoon suoran sitaatein, koska se ei vaaranna keskustelijoiden anonymiteettia ja viestit on joka tapauksessa kirjoitettu avoimesti luettaviksi. Viittaamme viesteihin tekstin sisäisillä viitteillä, joissa nimeämme ensin laudan, jolta viesti on kerätty, ja sitten viestin numeron. Viestit on listattu artikkelin lähdeluettelon jälkeen tulevassa liitteessä, joten numeron perusteella pystyy näkemään, mihin viestiin viittaamme.

Teos ja taiteilijat

#ALONETOGETHER-teoksen on tehnyt taiteilijakolmikko Shia LaBeouf (Yhdysvallat), Luke Turner (Iso-Britannia) ja Nastja Säde Rönkkö (Suomi). Kollektiivin jäsenistä Turner ja Rönkkö tunnetaan ensisijaisesti nykyaikataiteilijoina, mutta LaBeouf on monelle tutumpi Hollywood-tähtenä. Ryhmän teoksille onkin ominaista LaBeoufin julkisuuteen eri tavoin ankkuroituminen, joko suoraan hänen uraansa hyödyntämällä (esim. #ALLMYMOVIES, 2015) tai tähteyden tuomaa positiivista ja negatiivista tunnettuutta käyttämällä (ks. esim. #IAMSORRY, 2014; Stein 2014).

LaBeoufin affektiivis-sosiaalinen pääoma kytkeytyy kollektiivin teoksissa toistuviin elementteihin kuten tunteisiin, sosiaalisiin tilanteisiin ja yleisön osallistamiseen sekä erilaisten viestintäteknologioiden kuten sosiaalisen median käyttöön (Miller 2017, 112–113). Teoksissa näitä teemoja käsitellään usein ennen kaikkea fyysistä tilaa ja verkkoläsnäoloa yhdistellen, esimerkiksi näyttämällä suoratoistovideota tapahtumapaikoilta (HEWILLNOTDIVIDE.US, 2017; #ANDINTHEEND, 2016; #TOUCHMYSOUL 2014), käyttämällä sähköpostihaastattelua pohjana yhteiselle offline- ja online-performanssille (#INTERVIEW, 2014) tai välittämällä liike- ja sijaintitietoja GPS-paikannuksen avulla (#METAMARATHON, 2014; #TAKEMEANYWHERE, 2016).

Ryhmän teosten sosiaalisesta ja sosiaaliseen mediaan kytkeytyvästä luonteesta kertoo paljon myös se, että niiden nimet seuraavat muodoltaan – ja näin ollen myös käytöltään – sosiaalisen median aihetunnisteita sekä teokseen liittyviä verkko-osoitteita.

Kollektiivi on tehnyt yhdessä taidetta vuodesta 2014, mutta suuremman yleisön ja tämän artikkelin kannalta oleellisesti etenkin verkon kuvalautojen tietoisuuteen ryhmä nousi teoksellaan HEWILLNOTDIVIDE.US (2017). Donald Trumpin virkaanastujaisten jälkimainingeissa käynnistetty teos koostui New Yorkin Museum of the Moving Imagen edustalla sijaitsevasta verkko-

kamerasta, jonka edessä taiteilijat toivoivat kenen tahansa käyvän sanomassa sanat ”he will not divide us” (”hän ei jaa meitä”).

Taiteilijoiden tavoittelemaa kriittistä mielenilmausta ei kuitenkaan ehtinyt jatkua kovin pitkään. Teoksen poliittinen luonne ja suoratoiston luomat kytkökset verkkokulttuuriin toivat paikalle Trumpin kannattajia, alt-right-aktivisteja¹ ja nettitrolleja. Lähetyksessä nähtiin muun muassa uusnatsisymboliikkaa, nettimeemejä ja Trumpin kannatustuotteita (Vincent 2017; Tiffany 2017; Farokhmanesh 2017). Vajaa kuukausi teoksen alkamisen jälkeen liikehdintä kameran luona muuttui niin rauhattomaksi, että Museum of the Moving Image ilmoitti sulkevansa teoksen museovieraiden turvallisuuden takaamiseksi.

LaBeouf, Rönkkö ja Turner katsoivat museon ”hylänneen” projektin ja ilmoittivat jatkavansa teosta omillaan. Tämän jälkeen HEWILLNOTDIVIDE.US on pystytetty eri versioina lukuisiin paikkoihin Yhdysvalloissa ja Euroopassa. Ensimmäinen uudelleenpystytys oli muodoltaan samanlainen kuin alkuperäinenkin, mutta sen jälkeen teoksessa on ihmisten sijaan kuvattu ja suoratoistettu lippua, jossa lukee taiteilijoiden alkuperäiset vastarinnan ja toivon sanat ”he will not divide us”. Teoksen lukuisat uudelleenpystytykset ovat seurausta trollien sabotaasiyrityksistä, jossa lipun sijaintia selvitetään verkossa, jotta se voitaisiin varastaa tai tuhota. HEWILLNOTDIVIDE.US on muuttunut eräänlaiseksi poliittiseksi lipunryöstöpeliksi taiteilijoiden ja verkkohäiriköiden välillä.

Samaan aikaan HEWILLNOTDIVIDE.US-teoksen kanssa kollektiivi alkoi työstää #ALONETOGETHER-teosta osaksi nykytaiteen museo Kiasman ARS17-näyttelyä. #ALONETOGETHERissa taiteilijat halusivat tutkia kohtaamisia verkon kanssa ja sen välityksellä, sosiaalisia siteitä sekä yksinäisyyden tapahtumista verkottuneessa maailmassa (Miller 2017).

LaBeouf, Rönkkö ja Turner viettivät vuoden 2017 huhti-toukokuussa kuukauden eristyksissä ulkomaailmasta, kukin sulkeutuneena mökkiin jossain päin Lappia. Heidän ainoa viestiyhteytensä muihin ihmisiin tapahtui Kiasmaan kytketyn chatin ja suoratoistovideon avulla. Museovieraille teos paikantui Kiasman galleriatilassa sijaitsevaan hirsimökkiin, jonka ovea peitti paksu ääntä ja valoa läpipäästämätön kangas (ks. Kuva 1). Mökissä oli kolme näyttöä, joissa kussakin näkyi suoraa videokuvaa taiteilijoista sekä mitä ikinä kukin taiteilija ruudulle kirjoitti (ks. Kuva 2). Mökissä oli myös kamera ja mikrofoni, joiden avulla taiteilijat näkivät ja kuulivat, mitä mökissä tapahtuu. Taiteilijat siis näkivät ja kuulivat mökissä vierailevat museokävijät, mutta eivät toisiaan tai toistensa kirjoituksia.

Näyttelytilassa mökin ulkopuolella oli lisäksi kamera, joka kuvasi mökkiä ja lähetti kuvaa sekä taiteilijoiden kirjoittamaa tekstiä suoratoistovideoina teoksen kotisivuilla. Lisäksi näyttelytilan seinällä oli ruutu, jossa päivittyi reaaliaikainen lista Twitter-viesteistä, jotka sisälsivät aihetunnisteen #alonetogether.

Tällä tavalla Kiasman näyttelytilan suunniteltiin toimivan ”kommunikaation ja kohtaamisten risteyspaikkana” (Miller 2017, 115), jossa epäsymmetrinen kommunikaatio, online- ja offline-maailman kohtaaminen sekä näiden tuottama ihmisten välinen intiimiys yhdistyisivät merkitykselliseksi ja vaikuttaviksi kohtaamisiksi.

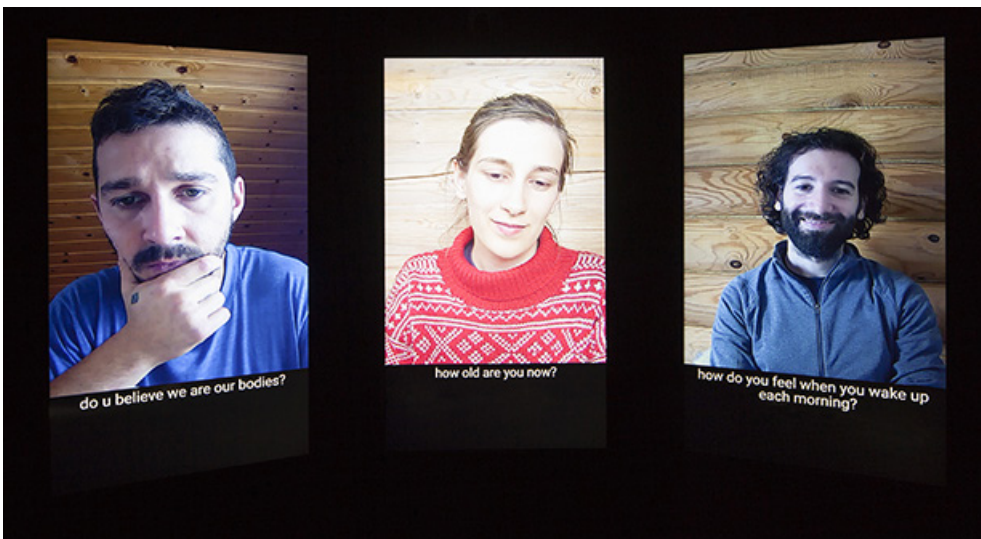
Tämän peruspremissin lisäksi teos oli jaettu kahteen osaan. Aktiivinen yleisöä osallistava performanssivaihe, jossa taiteilijat eristäytyivät mökkeihinsä ja museovieraat keskustelivat heidän kanssaan Kiasmassa olevan hirsimökin kautta, kesti kuukauden ajan huhti-toukokuussa 2017. Passiivisemmassa videoteosvaiheessa taiteilijoiden tuottama videotallenne performanssivaiheesta

1 Alt-right (”vaihtoehtoinen oikeisto”) on rajoiltaan epämääräinen yhdysvaltalainen joukko äärioikeistolaisia, uusfasistisia ja nationalistisia liikkeitä.

oli katseltavissa hirsimökissä koko lopun ARS17-näyttelyn ajan, tammikuulle 2018 saakka.

Kuva 1. Hirsimökki Kiasman galleriatilassa. Kansallisgalleria / Pirje Mykkänen.

Kuva 2. Taiteilijat mökissä olevilla näytöillä. Kansallisgalleria / Pirje Mykkänen.

#ALONETOGETHER oli kollektiivin ensimmäinen teos HEWILLNOTDIVIDE.US:n jälkeen, ja vaikka se ei itsessään pyrkinyt suoranaiseen poliittisuuteen, se värityi silti etenkin monille kuvalautakäyttäjälle osaksi samaa jatku-moa kuin HEWILLNOTDIVIDE.US. Kun tieto #ALONETOGETHER-teoksen aukeamisesta Kiasmassa julkistettiin, suomalaisella Ylilauta-kuvalaudalla pohdittiin, saapuisiko myös He Will Not Divide Us -lippu Helsinkiin (esim. Ylilauta 65711159). Näin molempien teosten poliittisuus on käytännössä sidottua paljolti samoihin teemoihin: Shia LaBeoufin mediaimagoon, Donald Trumpin presidenttikauteen, alt-right-liikkeen ja äärioikeistolaisuuden nousuun sekä näiden kaikkien vakavaan ja toisaalta ilkkuriseen käsittelyyn verkkokulttuureissa.

Lautakulttuuri

#ALONETOGETHERin ympärillä tapahtuneita asioita ei voi ymmärtää ymmärtämättä sen ympärillä olevaa kontekstia. Itse taideteoksen lisäksi keskeinen konteksti on internet-kulttuuri yleensä ja erityisesti kuvalaudoilla kehittynyt kulttuuri.

Kuvalaudat ovat verkkofoorumeja, joille on tyypillistä kaksi piirrettä: 1) ne keskittyvät kuvien jakamiseen ja kommentointiin ja 2) käyttäjät ovat niillä (pääasiassa) anonyymejä. Kahta viestiä ei voi varmasti yhdistää samaan käyttäjään edes saman viestiketjun sisällä. Viestiketjut myös katoavat nopeasti uusien työntäessä vanhat keskustelut pois näkyvistä palstan etusivulta.

4chan (4chan.org) on suurin ja tunnetuin kansainvälinen kuvalauta. Yhdysvaltalainen Christopher Poole perusti sen 2003 matkien japanilaisia kuvalautoja, erityisesti Futaba Channelia (www.2chan.net). 4chanissa on useita kymmeniä eri teemoihin keskittyviä keskustelualueita, mutta niistä suurimpiin ja keskeisimpiin lukeutuvat /b/, eli ”satunnainen”, ja /pol/ eli ”poliittisesti epäkorrekti”. Satunnainen keskustelualue on yksi 4chanin suosituimpia ja lähde suurelle osalle 4chanin tuottamista meemeistä kuin myös Anonymous-kollektiivin syntypaikka (ks. esim. Coleman 2014). Tämän artikkelin kannalta tärkeämpi on kuitenkin /pol/, joka on tarkoitettu poliittisten ja ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn.

4chan on kuvalaudoista tunnetuin, mutta useilla mailla on myös omat, kielialueen rajaamat lautansa. Suomessa tällainen on Ylilauta (ylilauta.org), joka noudattaa suurelta osin samankaltaista rakennetta 4chanin kanssa. Senkin suosituimpia alueita on ”Satunnainen”, ja yhteiskunnallinen keskustelu tapahtuu ”Yhteiskunta ja politiikka” -alueella (ks. Kuva 3).

Kuvalaudoilla on oma poliittinen diskurssinsa, joka on jossain määrin jaettu tai transnationaalinen (Vainikka 2016; ks. myös Auberbach 2012). Voimakkaimmin tämä näkyy yhteiskunnalliseen keskusteluun liittyvillä keskustelualueilla, mutta tietyntyyppiset jaetut käsitykset esimerkiksi sukupuolesta leimaavat myös muita keskustelualueita (Manivannan 2013). Ylilaudan poliittinen diskurssi lainaa paljon 4chanin poliittisesta diskurssista, esimerkiksi omaksumalla suoraan englanninkielistä terminologiaa. Osittain tämä johtuu suomalaisten aktiivisesta osallistumisesta 4chanissa, mikä oli ilmeistä myös meidän aineistossamme – keskusteluissa viitattiin myös 4chanin puolella käytyihin keskusteluihin.²

Tämä kuvalautojen kulttuuri oli nähtävissä myös Kiasmassa. Kun trollit kohtasivat taiteilijat Kiasman sisällä olevassa mökissä, he esittelivät erityisesti Shia LaBeoufille kuvalaudoilta tuttuja meemejä poliittisen kuvaston lisäksi.

2 Maan aktiivisiin internet-käyttäjiin suhteutettuna suomalaiset ovat viiden aktiivisimman maan joukossa /pol/in käyttäjissä (Hine & al. 2016).

Keskustelupalstat 5273 käyttäjää paikalla 1537 viestiä viimeisen tunnin aikana				
Aihe vapaa 11 lukijaa	Keho ja seksuaalisuus NSFW Naistenhuone ja miestenhuone samassa paketissa. Miksi turhaan erotella? 168 lukijaa	Ohjelmointi 13 lukijaa	Taide, valo- ja videokuvaus 0 lukijaa	
Ajoneuvot 28 lukijaa	Kehonrakennus ja fitness 84 lukijaa	Opiskelu 55 lukijaa	Talous Säästäminen, sijoittaminen, tienaaminen ja muut raha-asiat 42 lukijaa	
Arkipäiväinen Arkipäiväistä keskustelua arkipäiväisistä asioista 16 lukijaa	Kirjallisuus, lehdet ja sarjakuvat 1 lukijaa	Palaute ja kehitysideat Huonon asiakaspalvelun esimerkki, mykistävää ja järkyttävää tökeröä palvelua tasapuolisesti kaikille. 0 lukijaa	Tee se itse 11 lukijaa	
Bilderberg-kerho NSFW 1 lukijaa	Koti ja asuminen 5 lukijaa	Paranormaali ja salaliitot 14 lukijaa	Terveys 8 lukijaa	
Deitti 13 lukijaa	Kryptovaluutat 80 lukijaa	Pelit ja urheilu 25 lukijaa	Tiede, historia ja filosofia 6 lukijaa	
Eräjorma Metsästys, kalastus, eräretkeily, aseet, ampumaurheilu ja -harrastus 29 lukijaa	Kännykät ja mobiililaitteet 0 lukijaa	Penkkiurheilu 16 lukijaa	Tietotekniikka Tietokoneet, ohjelmistot ja muu viihde-elektronikka 8 lukijaa	
Harrastukset ja liikunta 12 lukijaa	Luonto ja eläimet 3 lukijaa	Ruoka ja juoma 8 lukijaa	Tubetus, vlogit ja striimit 142 lukijaa	
Hikikomero Masentuneiden ja sosiaalisesti syrjäytyneiden vertaistukiryhmä 21 lukijaa	Maahanmuutto 2 lukijaa	Sarjat ja elokuvat 4 lukijaa	Työ ja yrittäminen 5 lukijaa	
Ihmissuhteet 72 lukijaa	Matkustaminen Matkailua ja keskustelua ulkomaista 8 lukijaa	Satunnainen NSFW >ÖYH ÖYH ÖYH ÖYH ÖYH 4060 lukijaa	Ulkopelit ja vedonlyönti 4 lukijaa	
Japanijutut Anime, manga, tapahtumat, ym. 7 lukijaa	Muoti ja pukeutuminen 26 lukijaa	Satunnainen + anime NSFW 26 lukijaa	Uskonnot 0 lukijaa	
	Musiikki 23 lukijaa	Sota ja armeija 118 lukijaa	Yhteiskunta ja politiikka 11 lukijaa	

Kuva 3. Suomalaisen Ylilaudan eri keskustelupalstat.

Verkkokulttuurille tyypilliseen tapaan trollit esittelivät Pepe-sammakkoa ja Donald Trumpin presidentinvaalikampanjasta tuttua MAGA-lippistä ("Make America Great Again") ikään kuin molemmat olisivat osia yhdestä ja samasta ilmiöstä – ja tavallaan näin olikin.

Pepe the Frog on alun perin Matt Furien *Boy's Club* -sarjakuvassa (2005–2017) esiintynyt sarjakuvasammakko (ks. Kuva 4). "Feels good man"-kommentistaan tunnettu sammakko toimi verkkoyhteisöissä tapana ilmaista ensin myönteisiä tunteita muuntautuen myöhemmin ilmaisemaan kaikenlaisia tunteita surusta ylimielisyyteen.

Pepe-sammakko sai myös poliittisen merkityksen vuoden 2016 Yhdysvaltain presidentinvaalien yhteydessä, kun alt-right alkoi käyttää Pepeä yhtenä poliittisista symboleistaan. Tapa, jolla alt-right omaksui Pepen osaksi omaa poliittista toimintaansa, on hyvä osoitus liikkeen vahvasta yhteydestä lautakulttuuriin. Alt-right-yhteyden kautta Pepestä tuli poliittinen meemi, joka sai myös synkkiä sävyjä: Yhdysvalloissa toimiva Anti-Defamation League lisäsi Pepen ylläpitämäänsä listaan vihasymboleista sen jälkeen, kun Pepe esiintyi antisemitistisissä ja valkoista ylivaltaa kannattavissa meemeissä. Myös silloinen presidenttiehdokas Donald Trump käytti Pepeä kampanjassaan, oletettavasti vedotakseen kannattajiinsa alt-rightin keskuudessa.

Pepe ei kuitenkaan ole alt-rightin yksityisomaisuutta. Tuhannet ihmiset ovat ilmaisseet sillä erilaisia tunteita ja sitä ovat käyttäneet verkossa niinkin erilainen joukko toimijoita kuin artisti Nicki Minaj (2014), pikaruokaketju Wendy's (Plante 2017) ja Venäjän Britannian suurlähetystö (Russian Embassy, UK 2017). Myös sammakon luonut taiteilija Matt Furie otti kantaa sen käyt-

Kuva 4. Matt Furien piirtämä alkuperäinen Pepe (2006).

Kuva 5. Pepe muuntautumassa Donald Trumpiksi (Furie 2016).

töön julkaisten ensin sarjakuvan, jossa Pepe muuntautuu Donald Trumpiksi apokalyptisessa painajaisessa (ks. Kuva 5), ja saattaen sitten Pepen haudan lepoon toisessa sarjakuvassa. Hän on myös yrittänyt käyttää tekijänoikeuttaan rajoittaakseen äärioikeiston Pepen käyttöä (Gault 2018).

Keskeinen meemien ominaisuus on niiden kyky muuntautua ja välittää erilaisia merkityksiä. Pepeä esiteltiin myös #ALONETOGETHER-mökin yhteydessä, mutta ei ole selvää, toimiko se silloin osoituksena poliittisesta kannasta, lautakulttuurin tuntemuksesta vai esiteltiinkö sitä yksinkertaisesti, koska Pepe on potentiaalisesti ärsyttävä #ALONETOGETHERin luoneille taiteilijoille.

Leikki ja trollaus

Trollaajilla voi olla monia erilaisia motiiveja toiminnalleen. Esimerkiksi Ylilaudan keskustelijaj, joka haluaa "trollata tämmöiset multikulttuuri SJW hinurit helvettiin täältä" (Ylilauta 64920887) on ilmeisen kiinnostunut vastustamaan niitä poliittisia näkemyksiä, joita hän kokee taiteilijoiden edustavan. Trollaaminen on hänelle keino, ei tavoite itsessään. Trollaaminen voi kuitenkin myös olla itsetarkoituksellista. Tällöin päällimmäisenä tavoitteena ei ole poliittinen aktivismi, vaan trollaaminen on leikkiä asioilla, jotka muut näkevät vakavina.

Leikki romantisoidaan helposti myönteiseksi lasten puuhasteluksi. Pitkä leikkitutkimuksen perinne on kuitenkin kyseenalaistanut tämän yksinkertaisuuden (ks. esim. Sutton-Smith 1997). Leikillä on monia mahdollisia rooleja ihmisten elämässä ja yhteiskunnassa, eikä yksi näkökulma todennäköisesti kata leikin moninaisuutta onnistuneesti (Henricks 2008). Tässä yhteydessä on tärkeää ottaa huomioon leikin kielteiset, riskialttiit tai synkät piirteet, niin sanottu paha leikki (eng. *deep play*, *dark play*; Ackerman 1999; Schechner 1988), joka on yhä määritelmällisesti leikkiä, vaikka eroaa merkittävästi normatiivisemmasta ja stereotyyppisemmästä leikistä. Leikki voi siis olla riskialtista tai epämiellyttävää joillekin osanottajille. Se voi rikkoa rajoja, joita osa leikin osapuolista ei olisi tahtonut rikkoa. Trollaamisen ymmärtäminen leikkinä auttaa näkemään ilmiön sen kaikessa moninaisuudessa. Tarkoitus ei ole väittää, että

koska trolloaminen on leikkiä, se on siksi harmitonta tai miellyttävää. Yksi-puolinen leikki ei välttämättä ole kaikkien mieleen. Trolloaminen on leikkiä samaan tapaan kuin kiusaaminen: leikin toinen osapuoli ei ole mukana omasta tahdostaan eikä nauti siitä samalla tavalla kuin kiusaaja (Stenros 2015, 205–7).

Termi "trolloaminen" on saanut alkunsa verkon ensimmäisissä yhteisöissä, Bulletin Board System (BBS) ja Multi-User Dungeon/Dimension/Domain (MUD) -järjestelmissä ja myöhemmin keskustelufoorumeilla. Aluksi trolloaminen oli tyypillisesti näiden järjestelmien uusiin käyttäjiin kohdistuvaa toimintaa tai yksittäisten käyttäjien antisosiaalista käyttäytymistä (ks. esim. Dibbell 1993; Herring & al. 2002). Myöhemmin trolloamisesta muodostui oma alakulttuurinsa (2003–2007), jossa saman henkiset trollit kiersivät paikasta tai palvelusta toiseen ja kiusasivat yhdessä kohteitaan (Phillips 2015, 13–26). Alakulttuurin käytännöt levisivät kuitenkin myös sen ulkopuolelle ja ne lakkasivat olemasta toimintaa valtavirrasta erottavia piirteitä. Vuoteen 2015 mennessä sanan "trolloaminen" merkitys oli laajentunut kattamaan melkein kaiken verkossa tapahtuvan kielteisen toiminnan. Esimerkiksi systemaattiseen informaatiovaikuttamiseen pyrkiviä kampanjoita kutsutaan trolloamiseksi niin ulkomailla (esim. Mezzofiore 2017) kuin Suomessa (esim. Korkki 2015), vaikka niillä on hyvin vähän yhteistä sanan alkuperäisen merkityksen kanssa.

Trolloamista tehdään "for the lulz" (Milner 2013). "Lulz" on aikaan sidottu, 4chanilla syntynyt termi, joka on muotoutunut "lol" (laugh out loud) -lyhenteestä omaksi käsitteekseen. "Lulz" saa monipuolisia ja monimutkaisia merkityksiä kontekstista riippuen, mutta yksi määritelmä sille on "huvittuneisuus toisten ihmisten kärsimykselle" (Phillips 2015, 27). Kun asioita tehdään "for the lulz", ne ovat itsetarkoituksellisia – leikkittelyä asioilla, jotka muut ottavat vakavissaan, mutta joille trolli nauraa omaksi ilokseen. #ALONETOGETHERin tapauksessa trollit leikkivät ainakin tunteilla, poliittisilla teemoilla ja muilla ihmisillä. "Lulz" on paikkaan ja aikaan sidottu termi, eikä sitä esiintynyt Ylilaudan aineistossamme, mutta sitä käytettiin yhä #ALONETOGETHERia käsittelevissä 4chanin keskusteluissa. Kun yksi keskustelija kysyy, "Why are you doing this? [Miksi trolloatte taitelijoita?]" (4chan 120768851), vastaus kuuluu "For Lulz" (4chan 120769001). Vaikka sanasto on osittain erilainen, sama "lulzin logiikka" (Milner 2013) vallitsi myös Ylilaudan keskusteluissa.

Trollaus ei jäänyt vain Ylilaudalle, vaan trollit näkyivät myös Kiasmassa. Johdannossa kuvatun tapauksen jälkeen Kiasma asetti paikalle vartijan. Vartijan mahdollisuudet puuttua trolloamiseen olivat kuitenkin rajalliset, sillä valtaosassa tapauksia hän ei voinut tietää mökissä vierailevien ihmisten motiiveja. Ironisesti sammakkomaski teki trolleista helppoja tunnistaa, kun taas naamioitumatta vierailleet trollit saivat rauhassa kävellä mökkiin – koko taideteoksen tarkoitus kun oli saattaa taiteilijat kontaktiin tuntemattomien ihmisten kanssa. Trollit kävivät mökissä, toistelivat meemejä ja yrittivät ärsyttää taiteilijoita, ja raportoivat käyntinsä jälkeenpäin kuvalaudoille ja ainakin yhdessä tapauksessa striimasivat käyntinsä suorana verkkoon. Striimaaja osoitti lautakulttuurin tuntemuksensa soittamalla mökissä italialaisen disco-kappaleen "Shadilay", joka on yhdistetty lautakulttuuriin aina siitä asti, kun 4chan-käyttäjät huomasivat yhtyeen nimen olevan P.E.P.E. ja kyseisen albumin kannen olevan koristettu sammakolla.

Trollaus ei kuitenkaan rajoittunut Kiasmaan. Myös Ylilaudan keskusteluketjua trollattiin toistuvilla viesteillä, joissa todettiin eri tavoilla, miten ketjussa suunniteltu "projekti on tuomittu epäonnistumaan" (Ylilauta 65714268). Koska Ylilaudan kaikki käyttäjät ovat anonyymeja, ei tämänkään käyttäjän (tai käyttäjien) henkilöllisyyttä voi tunnistaa. Viestien tyyli ja sisältö oli kuitenkin

johdonmukainen: ne toistelivat lannistavia ennustuksia ketjussa esitettyjen suunnitelmien turhuudesta ja epäonnistumisen varmuudesta. Muut laudan keskustelijat yrittivät arvailla, mikä tämän kirjoittelijan tarkoitus oli. Yrittikö hän ärsyttää muita ketjun jäseniä liikkeelle vai lannistaa heitä olemaan toimimatta? Toki on myös mahdollista, että kyse ei ollut kummastakaan ja tämäkin käyttäjä kirjoitti laudalle vain ”for the lulz”, trollataksaan trolleja.

Taiteen trollaus

#ALONETOGETHER-teoksessa käsitellään läsnä olemisen tapoja verkossa (Miller 2017). Taiteilijat valjastavat teknologian tuottamaan vaikuttavia hetkiä ihmisten välille. Teoksessa kiteytyy ajatus tietoverkon yli ulottuvasta positii-visesta tunteesta, verkon välittämästä intiimiydestä ja ystävydestä. Kollektiivin taiteellisena ohjenuorana toimiva ja eritoten Turnerin taiteentekemisen välineeksi tuoma metamodernismi (Turner 2011; Sarhimaa 2015; Vermeulen ja van den Akker 2010) rakentuukin juuri tällaiselle teknotunteelliselle lähtökohdalle, jossa muun muassa taiteen ja teknologian avulla postmodernismille ominainen etäisyydenotto ja relativismin tuntu saadaan asetettua dialogiin uuden ajan vilpittömyyden, innostuksen ja totuuden kanssa. Tällainen hyvän mielen nykytaide ja sen speaktaakkelimainen performanssi eivät toki ole Turnerin, Rönkön ja LaBeoufin – tai yleisemmin metamodernismin – keksintöä, vaan samaa 2010-luvun kulttuurista ja taidepoliittista post-postmodernia zeitgeistia ovat eri näkökulmista tarkastelleet muutkin kriitikot ja taiteilijat (ks. esim. Tuori ja Salusjärvi 2017).

Kaikesta tästä huolimatta teos kuitenkin nousi puheenaiheeksi (Lehmusvesi 2017a; BBC Trending 2017) isolta osin myös trollien vuoksi. Hyvän mielen teos sai osakseen huomiota ja tekoja, joiden tarkoituksena oli teoksen keskeyttäminen ja taiteilijoiden intiimiin ajatustenvaihtoon kutsuvan haavoittuvan aseman hyväksikäyttö. Täysin odottamatonta tämä ei ollut, sillä erityisesti HEWILLNOTDIVIDE.US-teoksen peruja kollektiivin taide oli nousut silmätikuksi kuvalautojen poliittisävytteistä trollaamista harjoittavien käyttäjien parissa. Lisäksi eräänlainen kulttuurinen nokittelu alt-rightin ja nettihäiriköiden kanssa oli HEWILLNOTDIVIDE.US-teoksen myötä noussut pinnalle myös taiteilijoiden omassa retoriikassa. Mökissä käydyt keskustelut ja taiteilijoiden haastattelut tekevät selväksi, että LaBeouf, Rönkkö ja Turner olivat hyvin tietoisia lautakulttuurista, kuvalautojen tapahtumista ja taiteensa poliittisuuden ja politisoinnin seurauksista. He osasivat näin ollen odottaa jonkinlaista reaktiota trolleilta #ALONETOGETHERin yhteydessä. Erityisesti LaBeouf kertoo, että taiteensa politisoitumisen myötä hänen oma käytöksensä muuttui kärkkäämmäksi (Cliff 2018): puhuessaan poliittisesti kiihtyneestä tilastaan ja sen karikatyyrimäisyydestä hän vertaa toimintaansa liveroolipeleihin (ibid.). LaBeoufille kyse oli vakavasta mutta silti osin arjesta irrotetusta ja mielikuvitukseksikaasta leikistä rooleilla ja teoilla.

Kollektiivi oli siis aiemmalla toiminnallaan luonut puitteet sekä suurelle hyvän mielen mediataidespektaakkelille että sen poliittiselle ja verkkokulttuuriselle trollaukselle. Näin ollen teoksen ympärillä tapahtuneessa liikehdinnässä on mahdotonta ohittaa #ALONETOGETHERin keskeistä kääntöpuolta, vahvan tunnepitoista ja teknologiaan sidottua häiriköintiä ja haukkumista. Oleellisesti molemmat – väitämme – hahmottuvat selkeämmin leikin teoreettis-tulkinnallisen linssin läpi.

Hyvä ja paha leikki

#ALONETOGETHER perustui yleisön osallistumiselle. Taiteilijat esittivät teoksen kautta kutsun leikilliseen mielentilaan heittäytymiseen: laulamaan, tanssimaan, kertomaan omasta elämästä, irtautumaan arjesta ja näin muodostamaan edes hetkellisen yhteyden mökissä ruuduilla päivystävien taiteilijoiden sekä muiden mökissä aikaa viettävien kanssa. Taide toki yleensäkin on avointa yleisölle, mutta tällainen osallistava performanssi aivan erityisesti kutsuu oman vaikutuspiirinsä sisään. Se asettaa reunaehdot osallistumiselle (”astu mökkiin Kiasmassa”, ”katso striimiä kotoa” tai ”kyki kuukauden ajan mökissä ja viesti ainoastaan videochatissa”) ja pyrkii paimentamaan osallistujia kokemaan jotakin näiden reunaehtojen puitteissa. Performanssi olisi voitu toteuttaa vähemmällä vaivalla esimerkiksi kaksisuuntaisen ääni- ja videopuhelun avulla tai tuomalla LaBeouf, Rönkkö ja Turner museotilaan fyysisesti läsnä oleviksi (kuten joissain heidän aiemmissa teoksissaan on tehtykin). Näin ei kuitenkaan tehty, sillä taiteen ja leikin säännöt on tarkoitettu rytmittämään ja jäsentämään tulkintaa sekä luomaan teosta itseään.

Teos ja sen tapahtumapaikkana ollut museotila oli merkitty ikään kuin sopivaksi tällaiselle leikille ja sen säännöille. Leikkien ja pelien yhteydessä puhutaan usein leikin ja pelin taikapiiristä: siitä miten leikkiminen ja pelaaminen luovat omaa henkistä tilaansa ja tapahtuvat usein omilla rajatuilla alueillaan (Huizinga 1949, 9; Salen & Zimmerman 2004, 92–99; Stenros 2012). Lyöminen ymmärretään urheiluksi nyrkkeilykehän sisällä, vaikka muualla se on yksiselitteisesti väkivaltaa tai häiriökäyttäytymistä, ja vaikkapa kuurupiiloa on helppoa leikkiä leikkipuistossa osana isompaa porukkaa, mutta jos piiloutuisi yksin keskellä kaupunkia, tilanteen tulkinallinen epävakaus tekisi siitä oudon niin leikkijälle kuin ohikulkijoillekin. Nyrkkeily ja kuurupiilo siis tapahtuvat pelin ja leikin luomassa tai niille varatussa tilassa, jonka kontekstissa toiminta ymmärretään leikiksi ja pelaamiseksi.

Sosiaalisissa tilanteissa yleisesti ja leikeissä sekä peleissä erityisesti on vallalla eräänlainen valikoivan vuorovaikutuksen tila (Goffman 1972, 58–59), jossa vallitsevaa tilannetta pidetään yllä valikoimalla, mitkä asiat saavat vaikuttaa tilanteeseen ja rajaamalla tiettyjä asioita ja toimintoja kokonaan sen ulkopuolelle. Esimerkiksi nyrkkeilyssä ottelijoiden oletetaan suhtautuvan toisiinsa urheilijoina ja jättävän ottelun ulkopuoliset tekijät huomiotta: vastustajaa ei lyödä kostonhalusta tai siksi, että tämän mielipiteet ärsyttävät. Jos tilanteen erityisyyttä ei kunnioiteta, sen toiminnallinen ja käsitteellinen raja rikkoutuu ja kyse ei enää ole leikistä. Näin leikin ja pelin taikapiiri on tapa ymmärtää näitä aktiviteetteja yhtäältä arjesta irrallisina ja toisaalta siihen erottamattomasti limittyneinä: jatkuvana rajankäyntinä siitä, mitä leikkiin kuuluu ja mikä jää sen ulkopuolelle.

#ALONETOGETHER loi näyttelyyn leikillisen ja rajatun tilan, jossa teokseen vilpittömämmin osallistuneet kävijät – ne, joita teoksen ainakin nimellisesti oli tarkoituskin osallistaa – intoutuivat muun muassa tanssimaan, laulamaan ja tekemään ihmispyramideja (Lehmusvesi 2017b). Teoksen epäsymmetrinen rakenne, jossa eristyksissä olevat taiteilijat kaipaavat viihdykettä ja rohkaisevat omalla haavoittuvaisuudellaan mökissä vierailevia ihmisiä asettamaan itsensä likoon, tuottaa tilanteen, jossa tällainen toiminta on paitsi toivottua myös normalisoitua. Tätä edesauttoi myös leikin rajojen selvä merkitseminen: mökki toimi sekä symbolisena jaettuna merkinä museovieraiden ja taiteilijoiden välillä – olivathan kaikki osallistujat mökeissä ja

ainakin jollakin tasolla erillään ulkomaailmasta – että fyysisenä rajana, joka oli eristetty ulkomaailman katseilta ja ääniltä.

Myös trollit pääsivät osallisiksi teoksen taikapiiristä. Oikeistopolitiikan ja politisoituneen verkkokulttuurin tunnusmerkkeihin pukeutuneet nuoret tuskin olisivat kulkeneet Pepe-naamarissa ja MAGA-lippalakeissa aivan kaikkialla. Teoksen hirsimökissä ja mökin ulkopuolisen suoratoistolähetyksen kameralla – jonka lähetystä kuvalautojen käyttäjät seurasivat aktiivisesti – nämä kuitenkin olivat osoitus teokseen osallistumisesta ja toisaalta laajempaan, taiteilijakollektiiviin käsitteellisesti ja affektiivisesti tarrautuneeseen, kulttuuriseen liikkeeseen kuulumisesta.

Tästä huolimatta oli kuitenkin selvää, että kutsu astua teoksen taikapiiriin ei ollut tarkoitettu kaikille. Ensimmäisten trollausten jälkeen Kiasma päätti sopivan leikin rajat asettamalla mökin luo vartijan vahtimaan trollien toimintaa. Näin jotkin teokselle nimellisesti ulkoiset seikat kuten Trump-tuotteet ja lautakulttuurin tunnusmerkit rajattiin leikin ja heittäytymisen – teoksen metamodernistisen hyvän mielen retoriikan – ulkopuolelle.

Museon reaktio oli ennen kaikkea vastaus trollien ryhtymiselle sellaiseen leikkiin, joka erosi oleellisesti siitä, mihin teos rohkaisi. Siinä missä teoksen normatiivinen ja positiivisuuteen pyrkivä rakenne kutsuu kaikkia viettämään aikaa yhdessä, trollien toiminnassa on kyse enemminkin yksipuolisesta leikistä. Tällainen paha leikki kiistää osallistumismahdollisuuden muilta kuin trolleilta itseltään ja rikkoo näin teokselle tarkoitettua alkuperäistä jaetun ja yhteisöllisen osallistumisen kontekstia. Luomalla oman – ja ennen kaikkea muilta suljetun – leikillisen osallistumisensa trollit ikään kuin rakensivat oman taikapiirinsä, jonka olemassaolo paikoin mursi teoksen leikin kenttää; intiimiyden ja ystävyyden sijaan teokseen ja sen ympärillä tapahtuvaan toimintaan kiinnittyi pelon, epäilyksen ja ärsyyntymisen sävyjä (Lehmusvesi 2017a; Rantanen 2017). Toisaalta sama affektiivinen sääntely toimi toiseenkin suuntaan. Museon henkilökunta uskoo, että teoksen innokkaimpien fanien sitkeän positiivinen ja vilpitön läsnäolo piti trollit loitolla (Lehmusvesi 2017b).

Trollit – ja myöhemmin teoksen fanit – siis käyttivät teoksen leikkiinkutsua hyödykseen. Leikin tematiikkaan kuuluuikin oleellisesti myös valtarakenteiden ja -suhteiden nakertaminen (Stenros 2015, 74). Näin leikki näyttäytyy vastakulttuurisena toimintana, jossa leikin omaa sääntö- ja normijärjestelmää sovelletaan johonkin toiseen tilanteeseen. Tässä tapauksessa trollit käyttivät omaa kuvalautakulttuurista leikkiään muuttaakseen taiteilijoiden luomaa leikkitilaa; vastustaakseen poliittisina, ideologisina tai kulttuurisina vastustajinaan pitämiään tahoja ja toisaalta pitääkseen hauskaa oman vastakulttuurisen heimonsa parissa.

Teoksessa kohtasi kaksi leikillistä paradigmaa: trollien pienen piirin vastakulttuuriseen huvitteluun keskittynyt paha leikki ja taiteilijoiden sekä muiden museovieraiden eräänlainen normatiivinen museokontekstissa hyväksytty teokseen tempautumisen leikki. Nämä kumpikin tapahtuivat osin samanaikaisesti ja jatkuvassa ristiriidassa keskenään.

Trollaus ja tunne

Trollaus on affektiiviseen vaikuttamiseen pyrkivä prosessi. Tavoitteena on tuottaa kehollista intensiteettiä, tunteen tiivistymää, jossa itselle tavoitellaan nautintoa ja kohteelle ahdinkoa (Paasonen 2015, 33). Spinozalaisessa ajatusperinteessä affekti mielletään erilaisten kehojen, kappaleiden ja toimijoiden

mahdollisuutena vaikuttaa ja tulla vaikutetuiksi (ks. esim. Ahmed 2014, 4; Deleuze 1988, 123–124; Massumi 2005, xvi), ja tässä valossa trollaaminen näyttäytyy affektiprosessina, jossa tarkoituksena on omalla vaikuttamisella rajoittaa kohteen toimintamahdollisuuksia. Se on siis paljolti sidoksissa vallan, hallinnan ja pakottamisen diskursseihin. Trollaus on myös pohjimmiltaan julkista ja sosiaalista toimintaa, joka asettuu yhtä lailla trollien, trollattavien ja sivustakatsojien nähtäväksi. ”Lulz” on onnistunut, kun kohde ottaa trollauksen tosissaan ja reagoi siihen sen mukaisesti, mieluiten yleisön edessä. Toisaalta onnistumista on myös se, kun oma ryhmä – itse mukaan lukien – saa trollauksesta nautintoa.

Ylilaudalla #ALONETOGETHER sekä sen häiriköinti näyttäytyvät yhteisöllisinä ja vahvan tunteellisinä kokonaisuuksina, joissa korostuu ennen kaikkea trollauksen performatiivisuus sekä vastakkainasettelu taiteilijaryhmän ja transnationaalisen kuvalautayhteisön välillä. Anonyymit lautakäyttäjät riemuitsivat teoksen saapumisesta Suomeen (Ylilauta 65524176; 64673255), punoivat häiriköintisuunnitelmia (ibid. 65707093; 65769425; 65776689), seurasivat trollauskampanjan etenemistä (ibid. 65705930; 65711655) ja julistivat sekä voittoa (ibid. 65709196; 65711159) että tappiota (ibid. 65711501; 65712105). Prosessin koko kaari odotuksesta ja suunnittelusta toteutuksen kautta jälkipuintiin on värittänyt tekoina ja tunteina, joissa eriaisteiset kohtaamiset teoksen ja taiteilijoiden kanssa jättävät jälkiä niin trollaajiin, taiteilijoihin, muihin museovieraisiin kuin itse teokseenkin. Näin teos ja sen ympärillä tapahtunut häirintä loi hedelmällisen maaperän tunteen tiivistymille, jotka kertyivät, tarttuivat ja toisaalta jalkautuivat ihmisiin ja esineisiin kohtaamisissa leikin, taiteen ja vihan rajapinnoilla.

Leikin taikapiiri on pohjimmiltaan affektirekisterien muokkaamisen väline: sen avulla pyritään sääntelemään niitä keinoja ja kokemuksia, joita leikissä on tarkoitus esiintyä. Leikin osallistujien toimintaa määrittelemällä se asettaa rajoja sille, miten kehot ja kappaleet voivat leikin piirissä toisiinsa vaikuttaa – tai ainakin miten niiden toivotaan vaikuttavan. #ALONETOGETHERissa leikin tulkinnallista ja toiminnallista kenttää rajattiin ennen kaikkea teoksen epäsymmetrisyydellä, verkkopohjaisuudella sekä poliittisella ja metamodernistisellä vilpittömyydellä, jotka kaikki toimivat sekä taiteilijoiden teoksen tavoitteeksi asettaman intiimin kohtaamisen tuottajina että trollaukselle alttiina rakenteina.

Teoksen epäsymmetrisyys esittää taiteilijat kaukaisina sekä lähes passiivisina abstraktioina ja rajoittaa taiteilijoiden mahdollisuutta ilmaista itseään. Se luo valta-asetelman (tai ainakin varsin uskottavan illuusion sellaisesta), jossa taiteilijat ovat fyysisesti saavuttamattomissa, mutta silti täysin museokävijöiden armoilla: taiteilijat eivät näe toisiaan eivätkä voi viestiä muuten kuin kirjoittamalla, ja samalla he ovat alttiina mille tahansa, mitä Kiasmassa sijaitsevassa mökissä keksitään tehdä. Maantieteellinen eristäytyneisyys alleviivaa sitä, että taiteilijoiden ainoa ihmiskontakti tapahtuu vain Kiasmassa olevan mökin kautta, mikä puolestaan lisää kohtaamisten sosiaalista painoarvoa taiteilijoille. Tämän haavoittuvuuden on tarkoitus edesauttaa kohtaamisia ja tehdä niistä intiimimpiä, mutta yhtä lailla se houkutteli myös trollaamaan. Lappiin eristäytyneet taiteilijat olivat otollinen kohde haukkumiselle, ärsyttämiseksi ja häiriköinnille, koska kerrankin LaBeouf oli suoraan lautakeskustelijoiden ulottuvissa: fyysisesti Suomessa ja virtuaalisesti Kiasmassa. Vaikka trollaaminen keskittyi sinänsä harmittomaan lautakulttuuristen merkkien kuten Pepe-sammakon esittelyyn ja uhkaavan kuuloisten mutta toteutumattomien suunnitelmien laatimiseen, se kytkeytyi osaksi pidempää globaalia

trollauksen jatkumoa, jonka kohteina taiteilijat olivat olleet HEWILLNOT-DIVIDE.US-teoksen julkistamisesta lähtien ja joka erityisesti LaBeouffille merkitsi rapistuvaa turvallisuudentuntua: "It's now a matter of personal safety that I inform myself about a side of the internet [4chan] that I had no interest in. You've got to stay informed, that shit gets scary." (Cliff 2018.)

#ALONETOGETHERin tavoite verkossa tapahtuvan viestinnän ja sen kautta tuotettujen kohtaamisten kokemisesta tarjosi otollisen toimintaympäristön meemeistä elävälle lautakulttuurille. Teoksen ulkopuolella oleva kaikille verkkokatsojille avoin videolähetys ja taiteilijoiden läsnäolo eräänlaisina onlineentiteetteinä – reaaliaikaisina ja välittöminä mutta silti digitaalisina ja medioituina – tarjosi trolleille viestinnällisen infrastruktuurin, jossa merkitykset matkasivat vaivatta verkon ja offline-maailman välillä. #ALONETOGETHER ei siinä mielessä ollut ensinkään tavanomainen galleriatilassa sijaitseva taideteos vaan eräänlainen monia tiloja ja häilyvää läsnäoloa hyödyntävä heterotopia (Foucault 1984), jonka perimmäinen muoto on yhtä lailla peräisin kohtaamisista taiteilijoiden ja museoyleisön välillä Kiasman mökissä kuin teoksen asiallista ja epäasiallista käsittelystä verkossa. Pepe-naamarissa näyttäytyminen teoksen videolähetyksessä, mökissä taiteilijoille lausutut leikilliset ja poliittiset iskulauseet sekä kännykän ruuduilta taiteilijoille näytetyt kuvameemit olivat kuvalautakulttuurisia tekoja, joiden merkitys kumpusi verkkokeskustelusta, jotka toteutuivat teoksen luona fyysisessä tilassa ja jotka sekä trollien omien taltiointien että teoksen videolähetysten avulla kiertyivät takaisin verkkoon sekä kuvalaudoille urotekoina ja voitonmerkkeinä – uusina meemeinä (4chan 120767544; 120770747; 120751315). Lisäksi teoksen aiheutunnistemuotoinen nimi kutsui osallistumaan keskusteluun sosiaalisessa mediassa, ja näyttelytilassa sijainneen ruudun avulla nämä osallistumiset välittyivät suoraan takaisin Kiasmaan, osaksi samaa kokonaisuutta hirsimökin kanssa. Suurelta osin viestit aiheutunnisteen alla olivat asiallisia, mutta kuten Kiasmassa sijainneen mökin kanssa myös #ALONETOGETHER-aiheutunnisteen yhteydessä kierrätettiin Pepe-kuvastoa ja kuvalaudan trollipoliittista sanastoa.

Teoksen vilpityn metamodernistinen tunteisuus ja HEWILLNOT-DIVIDE.US-teoksen peruja oleva taiteilijakollektiivin itse tuottama sekä heihin kohdistettu poliittinen affektiivinen lataus asettivat nekin teoksen trollaukselle alttiiksi. Ne tekivät teoksesta eräänlaisen affektiivisen hunajapurkin, johon jo kertynyt tunnelataus edesauttoi uusien affektiivisten purkausten kiinnittymistä. Teoksesta tuli tällä tavoin tahmea merkki tai paikka (Ahmed 2014), joka muuttui siihen tarttuvien käsitteiden, tekojen ja assosiaatioiden painosta: #ALONETOGETHER ei ole teos trollauksesta, mutta trollien teot ovat kiinnittyneet siihen niin hanakasti, että teosta on mahdotonta käsitellä ottamatta jonkinlaista kantaa myös trollaukseen ja sen teosta osin määrittelyyn vaikuttamiseen. Reaktiivisena ja olemassa olevaa tilannetta häiritsemään pyrkivänä toimintana trollaus asettuu kiinni tähän tahmaiseen rakenteeseen ja toimii ikään kuin vastavoimana teoksen tarkoitukselle. Teoksen lupaama ja osallistujien raportoima intensiivinen intiimiys, vilpittömyys ja välittömyys korvautuivat trollien myötä etäisyydenotolla, epäilyksellä ja vihalla. Teoksen käyttövoimana toimiva tunteiden tiivistymä ei siis kadonnut minnekään, mutta trollit toivat siihen oman, hyvin erihenkisen, intensiteettinsä.

Trollit ja taiteilijaryhmä olivat tunteen ja teon (ts. affektin) tasolla ryhtyneet leikkiin, jonka osaksi #ALONETOGETHER-teoskin päätyi. Leikin näkökulmasta tarkasteltuna teos toteuttaa yhtä lailla museokävijöiden ja taiteilijoiden normatiivista kuin trollien pahaa leikkiä. Trollit eivät näin olekaan teokselle pelkästään antiteesejä tai antagonistejä vaan myös sen affektiivisen ytimen

tärkeitä osallistujia – he ovat ilonpilaajia, huonoja häviäjiä ja arvaamattomia huijareita, mutta myös oleellisesti teoksen leikillisen estetiikan puitteissa toimivia osallistujia, jotka toiminnallaan kyllä muokkaavat leikin kontekstia omaan suuntaansa, mutta eivät missään vaiheessa kyseenalaista leikkiä itseään. Trollit eivät rikkoneet teosta, vaan osallistuivat leikkiin – vaikkakin omista lähtökohdistaan ja tarkoituseristään käsin – ja näin päinvastoin tulivat osaksi teoksen performanssia.

Aivan kuten mikään ei estänyt taiteilijoita muotoilemasta #ALONETOGETHERia trolleja houkuttelevaksi asymmetrisen verkkoviestinnän hunajapurkiksi (tai HEWILLNOTDIVIDE.US-teostaan lopulta jääräpäiseksi lipunryöstöksi), mikään ei estänyt trolleja pysäyttämästä teosta vaikkapa hyökkäämällä Kiasmassa olleen hirsimökin ja sen viestinnällisen ja rakenteellisen infrastruktuurin kimppuun (vaikka tätäkin harkittiin: Ylilauta 65734135; 65715625) tai selvittämästä taiteilijoiden mökkien sijaintia (jota myös suunniteltiin: Ylilauta 65737954; ks. myös Ylilauta 65809004; 65839035), jotta trollaus voitaisiin siirtää Kiasmasta taiteilijoiden fyysiseen olinpaikkaan. Nämä kuitenkin olisivat olleet reippaasti trollien(kin) pahan leikin taikapiirin ulkopuolella, ja näin ollen niillä olisi ollut seurauksia leikin ulkopuolella aivan eri tavalla kuin pohjimmiltaan leikillisessä, vaikkakin vakavassa ja ilkeässä, trollauksessa.

Teoksen leikillisen kehyksen sisälle ja toisaalta sen raunioittamiseen tähtäävä paha leikki toimi näin teoksessa kehojen ja ideologioiden välisten kohtaamisten muokkaajana sekä näissä kohtaamisissa syntyvien affektien sääntelijänä. Muiden kustannuksella tapahtuvan ja omaa viiteriä ilahduttavan pahan leikin avulla trollit määrittivät ja tuottivat omia kulttuurisia ja sosiaalisia identiteettejään teoksen kustannuksella, mutta jossain määrin silti myös pitivät yllä teoksen leikillistä rakennelmaa. Hurjempia iskuja ja taiteilijoiden häirintää kasvokkain Lapissa oli suunnitteilla, mutta toteutunut häiriköinti rajautui ennen kaikkea museotilaan, leikin paikaksi määriteltyyn hirsimökkiin, mökin ulkopuolta kuvaavaan videostriimiin sekä teoksesta käytäviin keskusteluihin kuvalaudoilla ja sosiaalisessa mediassa.

Johtopäätökset

Pepe-meemit olivat yritys haastaa ja hallita teoksen leikillistä hetkeä ja tilaa: riistää ne taiteilijoilta (sekä muilta museovierailta) ja asettaa ne kuvalautojen trollaajien käsiin. Meemeissä ja trollauksessa sekoittui samaan aikaan kaksi asiaa: 1) ideologis-poliittinen vallankäyttö ja kritiikki, ja 2) leikkisä hauskanpito muiden kustannuksella. Yksittäisessä tapauksessa ei välttämättä ollut selvää, kummasta oli kyse, mutta kun ilmiötä tarkastelee kokonaisuutena, molemmat puolet näyttäytyvät selvästi.

Leikki toimii eräänlaisena alibina trollaukselle. Koska trollaus tapahtui leikin piirissä, toiminta esiintyi triviaalina: trollit tekivät kiistatta ikäviä ja poliittisesti värittyneitä toimia, mutta esittivät sen silti leikkimielisenä hölmöilynä, jota tehdään ”meemien vuoksi” (BBC Trending 2017). Näin trollit pystyvät etäännyttämään itsensä tilanteesta tavalla, joka ei ole mahdollista muille museovieraille tai – ironista kyllä – taiteilijoille, jotka istuvat yksin mökeissään.

Trollit häiriköivät teosta, mutta missä määrin he vain alleviivasivat teoksen sanomaa? Teos käsitteli kommunikaation rajoja ja loi mökin avulla rajatun leikkitalan Kiasman keskelle. Trollaus toi hyvin konkreettisesti esiin taiteilijoiden rajalliset mahdollisuudet vaikuttaa siihen, kenen kanssa ja miten he

vuorovaikuttavat samalla, kun se loi omanlaisensa taikapiirin teoksen ympärille. Tapahtumat tuossa taikapiirissä eivät aina olleet taiteilijoiden mieleen, mutta ne voi silti lukea osaksi teoksen tapaa toimia.

Siinä missä trollit nauttivat poliittisesta leikistä ja häiriköinnistä, heidän toimintansa vaikutti toisiin performanssiin osallistuneisiin ihmisiin. Trollien nautinto oli suoraan vastakkaista taiteilijoiden kokemalle ahdistukselle, museon työntekijöiden hermostukselle ja muiden museovieraiden hämmennykselle. Siinä missä trollien nautinto on intensiivistä mutta lyhytaikaista, heidän teokseen ja sen piirissä oleviin kehoihin jättämänsä affektiiviset jäljet tuntuvat vielä silloinkin, kun trollit ovat jo siirtyneet muihin leikkeihin ja toisiin kohteisiin. On kuitenkin myös mahdollista, että ulkoisen haitanteon uhka vain vahvisti muiden teokseen osallistuneiden yhteisöllisyyden tunnetta luomalla selvemmän rajan ”meidän” ja ”muiden” välille ja pakottamalla vartioimaan tuota rajaa aktiivisesti teoksen ympärillä. On vaikea erottaa, millainen vaikutus trollauksella oli teoksen luomaan vahvaan yhteisöllisyyden tunteeseen.

Kuten analyysimme osoittaa, leikki on ainakin tässä tapauksessa hyödyllinen taiteentulkinnallinen tai vähintään konteksteja avaava teoreettinen viitekehys. Osittain tämä johtuu ympäröivän yhteiskunnan leikillistymisestä (Raessens 2006), mikä näkyy sekä taiteen vuorovaikuttamisen tavoissa että sen kritiikin saamoissa muodoissa. On kuitenkin oleellista alleviivata, että tässä artikkelissa esitetty näkemys trollauksesta ja taiteesta leikkinä on rakennettu juuri tämän teoksen tulkintaa varten. Näin ollen se pohjaa rakenteisiin ja erityispiirteisiin, jotka ovat joissain tapauksissa uniikkeja, eikä vastaavaa teoreettista viitekehystä välttämättä voi ongelmitta soveltaa muihin yhteyksiin. Leikillinen viitekehys on kuitenkin niin keskeinen osa #ALONETOGETHERia, että sitä olisi vaikea ymmärtää ottamatta huomioon sen ympärillä tapahtuvaa leikkiä.

Kiitokset

Tätä tutkimusta tukivat Suomen Akatemian rahoittamat tutkimushankkeet Leikillistyminen ja pelillisen kulttuurin synty (Ludic, [276012]) ja Pelikulttuurien tutkimuksen huippuyksikkö (CoE-GameCult, [312397]).

Lisäksi haluamme kiittää tekstimme arvioijia sekä toimitusta asiantuntevista kommentteista.

Lähteet

Primääriaineisto on artikkelin liitteenä lähdeluettelon jälkeen.

Verkkolähteet

4chan (2018) Advertise. Saatavilla: <<https://www.4chan.org/advertise>> (linkki tarkistettu 23.4.2018).

BBC Trending (2017) ”How 4chan trolls pursued Shia LaBeouf to Finland”. *BBC Trending* 18.4.2017. Saatavilla <https://youtu.be/j_Z1_7iay3I> (linkki tarkistettu 15.4.2018).

Cliff, Aimee (2018) ”Shia LaBeouf, Nastja Sade Rönkkö, and Luke Turner get radically open.” *Dazed* 1.3.2018. Saatavilla <<http://www.dazeddigital.com/art-photography/article/39239/1/shia-labeouf-nastja-sade-ronkko-luke-turner-interview-take-me-anywhere>> (linkki tarkistettu 15.4.2018).

Dibbell, Julian (1993) "A Rape in Cyberspace: How an Evil Clown, a Haitian Trickster Spirit, Two Wizards, and a Cast of Dozens Turned a Database Into a Society". *The Village Voice*, 23. 12.1993. Saatavilla: <http://www.juliandibbell.com/texts/bungle_vv.html> (linkki tarkistettu 3.9.2018).

Farokhmanez, Megan (2017) "He Will Not Divide Us exhibit targeted by Trump supporters and neo-Nazis". *The Verge* 25.1.2017. Saatavilla: <<https://www.theverge.com/2017/1/25/14383318/shia-labeouf-anti-trump-live-stream-attacked>> (linkki tarkistettu 28.2.2018).

Furie, Matt (2016) "Pepe the Frog: To Sleep, Perchance to Meme". *The Nib* 17.10.2016. Saatavilla: <<https://thenib.com/pepe-the-frog-to-sleep-perchance-to-meme>> (linkki tarkistettu 1.3.2018).

Gault, Matthew (2018) "Matt Furie Is Winning His Fight to Liberate Pepe from the Far Right". *Motherboard* 6.4.2018. Saatavilla: <https://motherboard.vice.com/en_us/article/evq5nk/matt-furie-is-winning-his-fight-to-liberate-pepe-from-the-far-right> (linkki tarkistettu 28.8.2018).

Hirvensalo, Piia (2017) "#ALONETOGETHER – Mitä oikein tapahtui". *Kiasma-blogi* 17.5.2017. Saatavilla: <<http://blog.kiasma.fi/blog/alonetogether-mita-oikein-tapahtui/>> (linkki tarkistettu 26.3.2018).

Korkki, Jari (2015) "Suomalaisia herätellään informaatio­sotaan". *Yle Uutiset* 27.1.2015. Saatavilla: <http://yle.fi/uutiset/suomalaisia_heratellaan_informaatio­sotaan/7764063> (linkki tarkistettu 5.3.2018).

Mezzofiore, Gianluca (2017) "How Pro-Trump Trolls Spread Fake News from 4chan to Influence French Elections". *Mashable* 4.5.2017. Saatavilla: <<http://mashable.com/2017/05/04/pro-trump-fake-news-emmanuel-macron-marine-le-pen/>> (linkki tarkistettu 5.3.2018).

Minaj, Nicki (2014) Instagram-päivitys. Saatavilla: <<https://www.instagram.com/p/ww0aHnr8XT/>> (linkki tarkistettu 1.3.2018).

The Museum of the Moving Image (2017) Statement from Museum of the Moving Image on closure of HEWILLNOTDIVIDE.US. 10.2.2017. Saatavilla: <<http://www.movingimage.us/exhibitions/2017/01/20/detail/hewillnotdivide-us/>> (linkki tarkistettu 28.2.2018).

Plante, Chris (2017) "Why Wendy's tweeted an anti-Semitic hate symbol dressed as its mascot". *Verge* 4.1.2017. Saatavilla: <<https://www.theverge.com/2017/1/4/14166222/wendys-twitter-account-memes-pepe>> (linkki tarkistettu 1.3.2018).

Russian Embassy, UK (2017) Twiitti. Saatavilla: <<https://twitter.com/RussianEmbassy/status/818439246214262784>> (linkki tarkistettu 1.3.2018).

Stein, Joel (2014) "Apology Accepted". *Time* 20.2.2014. Saatavilla: <<http://time.com/8709/apology-accepted/>> (linkki tarkistettu 28.2.2018).

Tiffany, Kaitlyn (2017) "He Will Not Divide Us shut down by the Museum of the Moving Image". *The Verge* 10.2.2017. Saatavilla: <<https://www.theverge.com/2017/2/10/14575706/shia-labeouf-trump-art-exhibit-live-stream-closed-due-to-violence>> (linkki tarkistettu 28.2.2018).

Tuori, Anna ja Aleksis Salusjärvi (2017) "Aikamme estetiikka: kapitalistinen realismi". *Nuori voima* 7.11.2017. Saatavilla: <<https://nuorivoima.fi/lue/essee/aikamme-estetiikka-kapitalistinen-realismi>> (linkki tarkistettu 15.4.2018).

Turner, Luke (2011) *The Metamodernist Manifesto*. Metamodernism.org. Saatavilla: <<http://www.metamodernism.org/>> (linkki tarkistettu 23.4.2018).

Vincent, James (2017) "Shia LaBeouf arrested on live stream after an apparent altercation". *The Verge* 26.1.2017. Saatavilla: <<https://www.theverge.com/2017/1/26/14396254/shia-labeouf-arrested-live-stream-protest-he-will-not-divide-us>> (linkki tarkistettu 28.2.2018).

Ylilauta (2018) Tietopaketti mainostajille. Saatavilla: <<https://ylilauta.org/?mainostus>> (linkki tarkistettu 23.4.2018).

Muut lähteet

Ackerman, Diane (1999) *Deep play*. New York: Random House.

Ahmed, Sara (2014) *Cultural Politics of Emotion*. Edinburgh: Edinburgh University Press.

Auerbach, David (2012) "Anonymity as Culture: Treatise". *Triple Canopy* 15. Saatavilla: <https://www.canopycanopycanopy.com/contents/anonymity_as_culture__treatise> (linkki tarkistettu 28.2.2018).

Burroughs, Benjamin (2013) "Obama Trolling: Memes, Salutes and an Agonistic Politics in the 2012 Presidential Election". *The Fibreculture Journal*, nro 22, 258–77.

Coleman, Gabriella (2014) *Hacker, Hoaxer, Whistleblower, Spy: The Many Faces of Anonymous*. New York: Verso.

- Deleuze, Gilles (1988) *Spinoza: Practical Philosophy*. San Francisco: City Light Books.
- Foucault, Michel (1984) "Of Other Spaces, Heterotopias". *Architecture, Mouvement, Continuité* 5 (1984): 46–49. Alkuperä. Conférence au Cercle d'études architecturales, 14.3.1967. Saatavilla: <<https://foucault.info/doc/documents/heterotopia/foucault-heterotopia-en-html>> (linkki tarkistettu 15.4.2018).
- Goffman, Ervin (1972) *Encounters: Two Studies in the Sociology of Interaction*. Harmondsworth: Penguin University Books.
- Henricks, Thomas (2008) "The Nature of Play: An Overview". *American Journal of Play* vol. 1:2, 157–180.
- Herring, Susan, Kirk Job-Sluder, Rebecca Scheckler, ja Sasha Barab (2002) "Searching for Safety Online: Managing 'Trolling' in a Feminist Forum". *The Information Society* vol. 18:5, 371–84. Saatavilla: <<https://doi.org/10.1080/01972240290108186>> (linkki tarkistettu 3.9.2018).
- Hine, G. E., Onalapo, J., De Cristofaro, E., Kourtellis, N., Leontiadis, I., Samaras, R., Blackburn, J. (2016) "Kek, Cucks, and God Emperor Trump: A Measurement Study of 4chan's Politically Incorrect Forum and Its Effects on the Web". *arXiv:1610.03452 [physics]*. Saatavilla: <<http://arxiv.org/abs/1610.03452>> (linkki tarkistettu 8.3.2018).
- Holmes, Steve (2013) "Politics is Serious Business: Jacques Rancière, Griefing, and the Re-Partitioning of the (Non)Sensical". *The Fibreculture Journal*, nro 22, 152–70.
- Huizinga, Johan (1949) *Homo Ludens: A Study on the Play-Element in Culture*. London: Routledge.
- Lehmusvesi, Jussi (2017a) "Hollywood-näyttelijän Kiasmaan pystyttämä mökki kerää huomiota maailmalla – medioissa havaittiin myös LaBeouf-trollaajien aktivoituminen". *Helsingin Sanomat* 13.4.2017.
- Lehmusvesi, Jussi (2017b) "Hollywood-näyttelijän Kiasma-teos loi poikkeuksellisen fani-ilmion museoon: nuoret naiset viettävät mökissä aikaa tunteja päivittäin – 'Järjestimme mökkiin trefitkin'". *Helsingin Sanomat* 11.5.2017.
- Massumi, Brian (2005) "Notes on the Translation and Acknowledgments". Teoksessa Gilles Deleuze & Felix Guattari, *A Thousand Plateaus: Capitalism and Schizophrenia*, xvi–xix. Massumi, Brian (käänt.). Minneapolis: University of Minnesota Press.
- Miller, Arja (2017) "#ALONETOGETHER". *ARS17-näyttelykatalogi*, 112–115. Kansallisgalleria: Lahti.
- Milner, Ryan M. (2013) "Hacking the Social: Internet Memes, Identity Antagonism, and the Logic of lulz". *The Fibreculture Journal*, vol. 22:62–92. Saatavilla: <<http://twentytwo.fibreculturejournal.org/fcj-156-hacking-the-social-internet-memes-identity-antagonism-and-the-logic-of-lulz/>> (linkki tarkistettu 9.3.2018).
- Paasonen, Susanna (2015) "A Midsummer's Bonfire: Affective Intensities of Online Debate". Teoksessa Hillis et al. (toim.), *Networked Affect*. Cambridge: MIT Press, 27–42.
- Phillips, Whitney (2015) *This is Why We Can't Have Nice Things: Mapping the Relationship Between Online Trolling and Mainstream Culture*. Information society series. Cambridge, Massachusetts: MIT Press.
- Raessens, Joost (2006) "Playful Identities, or the Ludification of Culture". *Games and Culture* vol. 1:1, 52–57. Saatavilla: <<https://doi.org/10.1177/1555412005281779>>.
- Rantanen, Miska (2017) "Puheliaat suomalaiset viihdyttivät Shia LaBeoufia, Nastja Säde Rönkköä ja Luke Turneria Kiasmassa aamusta iltaan – Hittiteos kerää nyt trollien sijasta faneja". *Helsingin Sanomat* 5.5.2017.
- Salen, Katie ja Eric Zimmerman (2004) *Rules of play: Game design fundamentals*. Cambridge: MIT press.
- Sarhimaa, Jutta. (2015) "Kun Hollywood-tähti huutaa oudolla videolla 'Just do it!', taustalla on tämä suomalaisnainen". *Nyt-liite* 5.6.2015. Saatavilla: <<https://www.hs.fi/nyt/art-2000002829392.html>> (linkki tarkistettu 7.11.2018)
- Schechner, Richard (1988) "Playing". *Play & Culture* vol. 1:1, 3–19.
- Stenros, Jaakko (2012) "In Defence of a Magic Circle: The Social and Mental Boundaries of Play". *Proceedings of DiGRA Nordic 2012 Conference: Local and Global – Games in Culture and Society*, University of Tampere 6.–8.6.2012.
- Stenros, Jaakko (2015) "Playfulness, Play, and Games: A Constructionist Ludology Approach". Väitöskirja, Tampereen yliopisto. Saatavilla: <<http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-44-9788-9>>.
- Sutton-Smith, Brian (1997) *The Ambiguity of Play*. Cambridge: Harvard University Press.

Vainikka, Eliisa (2016) "Avaimia nettimeemien tulkintaan: Meemit transnationaalina mediailm-iönä". *Lähikuva* vol. 29:3, 60–77. Saatavilla: <<http://journal.fi/lahikuva/article/view/59500>> (linkki tarkistettu 28.2.2018).

Vermeulen, Timotheus & Robin van den Akker (2010) "Notes on metamodernism". *Journal of Aesthetics & Culture*, vol. 2:1, 56–77.

Wilson, Jason, Glen Fuller & Christian McCrea (2013) "Troll Theory?" Toimittajien esipuhe. *Fibreculture Journal* 22, *Trolls and The Negative Space of the Internet*. Saatavilla: <<http://twentytwo.fibreculturejournal.org/>> (linkki tarkistettu 21.4.2018).

Liite

YLILAUTA

Anonyymi

Nro. 64920887 31.3.2017 1:31:12

<http://arsguide.kiasma.fi/teokset/alonetogether/>

Jenkkiäinen Shia triggered näyttäisi saapuvan Suomeen kun neljä viimeisintä "taide" esitystä menivät karille. Tyypit on jo käynyt niin sivullisten kuin omien kannattajienkin kimppuun ja edellä mainitulla esityksellään yrittää levittää SJW kulttiaan Eurooppaan. 4chanin urheat soturit jo trollasivat tältä paskiaiselta hermot, mutta kun tämä häpeä pilkku Nastja Säde Rönkö sattuu olemaan Suomesta, on 5 yritys täällä. Paenneet jo lappiin mökkeihin piiloon.

Mitäs ylilauta on mieltä, pitäisikö meidän Suomalaistenkin pistää kortemme kekoon ja trollata tällaiset multikulttuuri SJW hinurit helvettiin täältä? Miten tässä mahdettaisiin onnistua tyylillä?

—

Anonyymi

Nro. 65142431 4.4.2017 14:37:12

Ku ny se liberaali homo menee sinne Kismaa pitää chattiaan tietääkö kukaa mite sais johonkin hostaus koneeseen ip searching jotta löytäis sen runkkarin sijainni

—

Anonyymi

Nro. 65714268 16.4.2017 20:16:03

Suosittelisin, että luovutamme tämän jahdin. Kaikki kyllästyvät huomisen jälkeen kun ei ole toimintaa päivään. Tämä projekti on tuomittu epäonnistumaan.

—

Anonyymi

Nro. 65715625 16.4.2017 20:46:48

Joku IT-nyymi käy nyt ens viikolla tutkimassa niitä Kiasman Wifi-verkkoja Wiresharkin kanssa nii saattas tää homma edetäkin vielä.

—

Anonyymi

Nro. 65734135 17.4.2017 8:03:00

Oikeusnyymiä paikalla laskemaan paljonko Kiasma kehtaa pyytää rahaa mökin seinän spray-maalaamisesta? :D Oikeanlainen template niin spurdo+MAGA kymmenessä sekunnissa valmiit :D

—

Anonyymi

Nro. 65737954 17.4.2017 11:32:00

Varausmökki on melko varmasti kyseessä, joten niitä perkaamalla meillä on vielä toivoa.

—
Anonyymi
Nro. 65809004 19.4.2017 0:32:05

Niiden mökkien löytymisen ei pitäisi olla ylivoimaista. Olettaen siis, että ovat vuokramökkejä. Pääsiäisviikkoja lukuunottamatta tää ei ole mikään loma-aika, joten siellä ei ole järin montaa mökkiä varattu juuri täksi kk ajaksi. Joku koodaustaitoinen tekee varmaan helposti pikku scriptin, joka hakisi eri sivustoilta tollaset mökit. Keräisi vielä osotteetkin jotta ne sijainnit saadaan google mapiin tms. Voisi sitten postata ne vaihtoehdot tänne, niin mentäisiin ihan käsityönä ne läpi. Ekaksi niistä valittaisiin kaikki ne mökit joissa on vaaleaa pyöröhirttä sisäpuolella. Sen kolmannenpyörän mökki kun on tommonen. Ihmettelen, jos tän vaiheen jälkeen on enemmän kun pari-kolmekymmentä mökkiä jäljellä. Näistä pyöröhirsistä haetaan ne, joiden lähellä on varattu väh 2 muuta mökkiä. Näin siksi, että joku on vienyt nämä mökeille enkä jaksa uskoa, että se ajelisi satoja km ympäri lappia tän takia vaan ne mökit on suht pienellä alueella. Me myös tiedetään, että Shian mökki on joko 2 tai 1,5 kerroksinen. Eli tollanen pitäisi myös löytyä siitä läheltä. Jos noiden seulonta vaan onnistuu automaattisesti, niin tän pitäisi olla helppo homma!

Eli löytyiskö joku, joka osaisi koodata ton verran ja laittaisi eri vaihtoehdot tänne jatkotutkiskelua varten?

—
Anonyymi
Nro. 65839035 19.4.2017 20:22:03

Tässä on Lomarenkaalta kaikki, jotka on varattu 12.4-12.5 välille noissa kunnissa. Tossa taisi olla joku, jossa varaus näytti katkeavan ja jatkuvan taas uudestaan.

Inari
[11 linkkiä lomamökkeihin]
Enontekiö
[8 linkkiä lomamökkeihin]
Utsjoki
[3 linkkiä lomamökkeihin]

—
Anonyymi AP
Nro. 65524176 12.4.2017 11:41:59 (muokattu)

Kiasmassa alkoi tänään Labööfin, Rönkön ja Turnerin kuukauden kestävä performanssi missä he asuvat kuukauden lapissa yksin ja kommunikoivat sieltä kiasman mökkiin mihin kävijät voivat tulla kyselemään kuulumisia.

<http://alonetogether.kiasma.fi/>

Pientä knoppitietoa miksi case Labeouf kiinnostaa niin paljon

Shia LaBeouf tuli tunnetuksi omalla Anti-Trump performanssillaan He will not divide us joka on mennyt perseelleen joka kerta kiitos 4chanin /pol/:in.

Chapter 1
>ensimmäinen striimi New Yorkissa museo seinässä
>Leboeuf ja kumppanit toistelevat kameran edessä "he will not divide us"
>/pol/ perseilee ja meemuilee useamman päivän ajan
>Shian mielenterves järkkyy, hyökkää oman porukan jäsenen kimppuun yms.
</pol/ käytännössä valtaa striimin
<striimi lopetetaan

Chapter 2
>Striimi aloitetaan uudestaan New Mexicossa, kamera parkkipaikalla
>meemuilu jatkuu
>LeBoeuf entistä epävakampana
<striimi lopetetaan, koska alueelta kuuluu laukauksia (joku jengi/huume sota vissiin)

Chapter 3
>Striimi alkaa kolmannen kerran, mutta paikkaa ei kerrota
>kuvassa näkyy lippu ja taivas, ei muuta
</pol/ tutkii taivaalla näkyviä lentokoneiden lentoreittejä ja tähtiä
<saavat rajattua alueen johonkin jenkkien perähikiään

>nyymi menee paikanpäälle soittamaan autontorvea, että muut voisivat katsoa striimisiä kuuluuko
<lippu löytyy ja korvataan MAGA-hatulla

Chapter 4

>Seuraavalla kertaa HWNDU liverpoolissa mutta sama toistuu ja Labeouf joutuu jälleen nielemään tappionsa.
>Ohessa pätkä tapahtumista
< https://youtu.be/3aZuj_SDqDo

Chapter 5

Tällä kertaa herra tulee suomeen, toki uudella performanssilla mutta /meidän miehistö/ seuraa perässä koska leguaani ei unohda.
4chan /pol/ seuraa suurella mielenkiinnolla ja odottaa meiltä paljon aiempien onnistumisten jälkeen.

Pientä kertausta mitä on tähän mennessä tapahtunut:

>Tapahtumat aloitettiin virallisesti agenttinyymien PRAISE THE KEK loitsulla >>65526596
>Sinnikäs agenttinyymi lopulta poistettiin taistelulentältä vartijan toimesta >>65528472>>65528531
>Ensimmäinen virallinen /meidän mies/ astelee tantereelle >>65530559 >>65530838 >>65531420
>Nyymi käy spurdoilemassa mökin nurkalla >>65533412
>Magajonnett pisti tontiksi mökin nurkalle >>65534385 Kunnes pojilla käy kalpaten ja peli on pelattu >>65535317
>Nyymien invaasio koppiin alkaa ja Labööfin kuppi on ensimmäistä kertaa nurin. >>65538705 >>65538980
>Kopissa tunnelma tiivistyy ja Labööf ei voi hyvin >>65540769 >>65542015
>Moni myös ihmettelee Labööfin copypastetuksia >>65539797 performanssissa ei pitänyt olla nettiyhteyttä muualle kuin kiasman mökkiin >>65541217
>Samalla Chapter 3:n lipunryöstäjä käy /pol/:ssa antamassa suomen nyymeille terveiset >>65540567
>Löylyä lissää, löylyä lissää! Magamuuvit siitä. >>65543516 <https://static.ylilauta.org/files/6b/orig/573p6qeh/maga%20dance.mp4>
>Shialla on mennyt tunteisiin ja hän vain jatkaa #vihapuhetta tuntikausia >>65544479
>Seuraava päivä koittaa ja kummallisen äreä shia verrattuna ensimmäiseen päivään tiuskii vähän kullekin kävijälle. Kenties vainoharhoja trollailuista >>65574045
>Suddenly wild sammakojäbä ilmestyy paikalle >>65580857 >>65581977 Twitterin kuohui sammakojäbän kaltoinkohtelulle >>65581269
>Urhea yritys kuitenkin päättyi valitettavasti ovelle <https://youtu.be/mfsszynRPtE> >>65599773
>Ja siitä! Päästiin RT:hen <https://www.rt.com/viral/384639-labeouf-art-lapland-trolls/>
>Redditin yli 9000 upvote kertonee maailmanlaajuisesta kiinnostuksesta https://www.reddit.com/r/4chan/comments/654eo2/anon_is_on_to_you_shia/
>Ja siitä! BBC:hen <http://www.bbc.com/news/magazine-39592281> Iltalehti myös noteerannut http://www.iltalehti.fi/viihde/201704172200103820_vi.shtml
>Nyymit etsinnöissä <https://www.periscope.tv/anaalipeura/1jMjgYkOzqmKL>
>Lisää noteerauksia <http://yle.fi/uutiset/3-9569312> sekä >>65735983
<HS:n artikkeli aiheesta mihin shia ja kumppanit vastaavat mm. tästä koko jupakasta <http://www.hs.fi/nyt/art-2000005176039.html?share=7a7edca1ebc2637970d003076c693fe2>

—
Anonyymi AP

Nro. 64673255 24.3.2017 22:11:14

Tulkaahan Discordiin! Muutama suomalainen on jo paikalla käynyt ja liverpoolin operaatiostakin on paljon porukkaa mukana, on hyvin todenäköistä että seuraava lippu tulee olemaan Helsingissä. <https://discord.gg/JyKsK> jos shia aikoo pistää HWNDU lipun Kiasma.fi museoon se on meidän suomalaisten vastuulla ottaa se alas. #freekekistan #Capturetheflag

—
Anonyymi

Nro. 65707093 16.4.2017 17:32:47

ehdotan tällaista suunnitelmaa [viestiin liitetyssä kuvassa hahmoteltu ihmisiä seisomaan hakaristin muotoon Kiasmassa mökkiä ulkoapäin kuvaavan ja verkkoon videota lähettävän kameran eteen]. paikalle tarvittaisiin ainakin 20 nyymiä hakaristin muodostamiseksi. Vasen puoli mökkiä on liian ahdas kunnolliseen muodostelmaan, joten ehdotan että keräännyimme oikealle puolelle.

—
Anonyymi

Nro. 65769425 18.4.2017 1:46:21

suunnitelma miten kiasma saadaan miettimään näyttelyn jatkoa uudelleen!

edellytykset: tarvitaan mielellään pääkaupunkiseudulla asuva nyymi, jolla on väriläikkuri ja hieman teksinkäsittelytaitoja.

mitä tehdä: suunnittelet ja toteutat ”Ilmainen viininmaistelutilaisuus Kiasmassa” kutsun, printtaat niitä muutaman kymmenen kopiota ja jaat ne Kiasmaa lähinnä oleville deeguille noin tuntia-paria ennen ”tilaisuuden” alkua.

kutsuun voi ottaa mallia vaikka näistä:

https://www.google.com/search?q=free+wine+tasting&source=Inms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwjVyrCCxqzTAhUCApoKHcDGApAQ_AUICCGB&biw=1246&bih=875

sen voi tehdä A5 kokosena ja värit siihen tulee, jotta se näyttää uskottavammalta. mitä siihen kutsuun laittaa niin esim näin:

vasempaan ylälaitaan kiasman logo <http://www.kiasma.fi/wp-content/themes/kiasma/assets/img/logo-kiasma-fi.svg>

Ilmainen viininmaistelutilaisuus #TogetherAlone

Keskiviikkona 19.4
klo 13.00-15.00

Tilaisuus järjestetään museon kolmannessa kerroksessa
#TogetherAlone-näyttelyn yhteydessä

Tilaisuuden ikäraja on 21 vuotta

<ja paperin alalaitaan keskelle>

Nykytaiteen museo Kiasma
Mannerheimin aukio 2

siihen voi lisätä jonkun tälläsen kuvan, jos saa nätisti mahtumaan..

<https://www.google.com/search?q=pouring+wine&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ved=0ahUKEwj2iqiRxazTAhUGKp oKHSw6BYoQsAQIIQ&biw=1246&bih=875>

<https://www.google.com/search?q=glass+of+wine&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ved=0ahUKEwiS95zyxKzTAhWJH JoKHd8wDPoQsAQIIQ&biw=1246&bih=875>

ja sitten vaan kun toi on tehty, niin haet ne deegut ja kysäset, että herrat on sen verran kulttuurihenkilön näköisiä, että maistuis-ko teille ilmainen viini? sisään pääsee 12 eurolla, jollei sitten löydä avonaista takaovea.

—
Anonyymi

Nro. 65776689 18.4.2017 10:18:28

Tässä teille helppo tapa (ja laillinen) ärsyttää niitä kolmea siellä mökinpahasessaan! Kiasmasta on mun käsittääkseni ääni-yhteys lappiin? Näin tajusin aikakin tosta HS:n jutusta..

<http://www.hs.fi/kulttuuri/art-2000005168267.html>

Joten kun menette tonne, niin pistäkää toi soimaan niille..

Trump Inauguration Speech (FULL) | ABC News
<http://www.hs.fi/kulttuuri/art-2000005168267.html>

Ei mitään juttelua niille päin, pelkkää Trumpin voittopuhetta kerta toisensa jälkeen!

Te voitte vaikka ladata koko roskan puhelimesi lataayoutuben kautta.

—
Anonyymi

Nro. 65705930 16.4.2017 16:59:16

pukumies [viestiin liitettyssä kuvassa teoksen verkkoon lähetettävästä suoratoistovideosta on otettu kuvakaappaus, jossa

näky tummaan pukuun pukeutunut mies mökin edustalla] on /meidän mies/
Tuli paikalle n. tunti sitten, näytti white power symbolia kameralle ja meni mökkiin triggeroimaan taiteilijoita.

—
Anonyymi
Nro. 65711655 16.4.2017 19:20:26

Onko magamongolin ja sammakkonaamarin jälkeen tapahtunut mitään eepistä

—
Anonyymi
Nro. 65709196 16.4.2017 18:26:15

Alkuperäinen HWNDU-projekti on täysin hylätty. Lippu ei enää liehu, eikä Shia öyhötä Trumpista. Shia sai paskaa niskaansa provosoitumisistaan ja joutui vaihtamaan projektinsa johonkin muuhun.

Lisäksi tätä uutta AloneTogetheriäkään ei voitu järjestää ilman jumalatonta salailua ja säätämistä, vaikka sillä ei ole edes mitään tekemistä Trumpin kanssa. Kuvassa ilmeeni koko mökkipelleilystä.

Totuus on, että "alt-right" on jo voittanut Shian.

—
Anonyymi
Nro. 65711159 16.4.2017 19:09:29

Onko HWNDU enää voimassa? Eipä ollu.

Jos paljastuu, että lippu on mökin katolla liehumassa, sitten saattaa itseänikin kiinnostaa etsiä.

Muussa tapauksessa Shia on lyöty, koska joutui vähin äänin vaihtamaan projektinsa tällaiseen mukataiteelliseen diipadaapaan ilman mitään sanomaa, vaikka alkuperäinen tavoite oli jatkaa HWNDU-paskaa koko Trumpin hallintokauden ajan.

Mökin löytymisellä ei ole enää mitään muuta tarkoitusta kuin kiusata väsynyttä Hollywood-tähteä. Se ei enää liity mitenkään vasemmiston ja alt-rightin väliseen taisteluun.

—
Anonyymi
Nro. 65711501 16.4.2017 19:17:17

Mutta Shiahän jatkaa HWNDU:a tämän projektin jälkeen, eikö jatkakin?
Mitä olette voittaneet? Shia ui vaikka on valtamerellinen anonyymejä vastassa.
Suoraan sanottuna Shia on voitolla nyt.
t. eri

—
Anonyymi
Nro. 65712105 16.4.2017 19:29:49

Täytyy kyllä myöntää. Me ollaan kyllä vähän osaamisemme ulkopuolella.
Emme tule ikinä löytämään tuota mökkiä.
Parempi olla yrittämättä ja luovuttaa jo nyt.
Säästytään pilkalta jos ei yritetä enään.

4CHAN

Anonymous 04/12/17(Wed)18:28:17 No.120767544

Shia is MAD [Viestiin liitettyssä kuvassa LaBeouf Kiasmassa sijaitsevalla näytöllä ja kuvan ulkopuolelta joku pitelemässä MAGA-lippalakkia tämän pään päällä.]

—
Anonymous 04/12/17(Wed)18:40:54 No.120768851

Why are you doing this?

—
Anonymous 04/12/17(Wed)18:42:25 No.120769001

>>120768851

For Lulz

—
Anonymous 04/12/17(Wed)18:58:23 No.120770747

[Viestiin liitettyssä kuvassa nuorukainen hymyilemässä Kiasmassa ja pitelemässä MAGA-lippalakkia videoruudulla näkyvän LaBeoufin pään päällä.]

—
Anonymous 04/12/17(Wed)15:46:57 No.120751315

AFTER MUCH WAIT #ALONETOGETHER HAS OFFICIALLY STARTED AND IT IS TIME FOR SEASON 5 TO COMMENCE

MAY THE MEMES BE WITH YOU FELLOW KEKISTANIS. [Viestiin liitettyssä kuvassa kuvakaappaus teoksen suoratoistolähetyksestä, jossa mökki Kiasmassa sekä MAGA-lippispäinen henkilö mökin edessä pitelemässä älypuheliinta kohti kameraa. Puhelimen ruudulla näkyy Pepe-sammakko.]